

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2021-17310
Den 5. november 2021

Rådsmøde (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. november 2021

SAMLENOTAT

1. Vand i EU's eksterne relationer – Centralasien.....2
2. Udkast til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af partnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og medlemmerne af Organisationen af stater i Afrika, Caribien og Stillehavet (OACSS) på den anden side 4

1. Vand i EU's eksterne relationer – Centralasien

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På Rådsmødet vil eneste regulære dagsordenspunkt være en drøftelse af vand i EU's eksterne udviklingsaktiviteter med fokus på Centralasien og med udgangspunkt i et sæt rådskonklusioner. På Rådsmødet forventes rådskonklusioner vedr. vand i EU's eksterne relationer at blive vedtaget. Rådskonklusionerne har til formål at bidrage til en mere koordineret EU-indsats på vandområdet og understreger vandområdets centrale betydning på en række områder som fred og sikkerhed, klima, sundhed, ligestilling og miljø. Der lægges desuden op til at understrege FN's centrale rolle på vandområdet, herunder støtte til en ny særlig FN-udsending for vand, samt behovet for fælles indsats fra EU og medlemslandenes side for at bidrage til opfyldelsen af SDG6. Der forventes bred opbakning til rådskonklusionerne. Særligt medlemslande, der har omfattende udviklingsengagementer på vandområdet, har prioriteret sagen højt. Regeringen har prioriteret vandområdet – rent drikkevand og rensning af spildevand - ikke mindst som en del af udviklingspolitikken, herunder særligt styrket fokus på klimatilpasning. Der vil være et geografisk fokus på Centralasien i drøftelsen, om end rådskonklusionerne har et globalt sigte og dermed ikke er afgrænsede til Centralasien.

2. Baggrund

Vand har en central betydning for EU's eksterne relationer, der er blevet yderligere understreget under COVID19-krisen samt ikke mindst klimaforandringerne. Drøftelserne og rådskonklusionerne skal ses i lyset af behovet for at berøre vand som en mere tværgående del af EU's eksterne relationer samt tage højde for nye samarbejdsmuligheder gennem Team Europe-tilgangen. Med klimaforandringerne står det klart, at vand i tillæg til udviklingspolitikken også har strategisk betydning for en række andre områder som eks. sundhed, miljø, fred og sikkerhed. Der vil ligeledes være grundlag for at tage første skridt fra EU's side frem mod den store FN-vandkonference i 2023. Danmark har særligt de seneste år haft fokus på vandområdet, herunder et betydeligt fokus på klimatilpasning samt ny og forbedret adgang til rent vand i Afrika samt flere strategiske sektorsamarbejder. Danmark har ikke et udviklingspolitisk engagement med Centralasien.

3. Formål og indhold

Drøftelsen vil fokusere på vand i EU's eksterne udviklingsaktiviteter, med fokus på Centralasien og med udgangspunkt i rådskonklusionerne. Det er forventningen, at konklusionerne og drøftelserne kommer til at spille ind i topmødet mellem EU og Centralasien senere i november, hvorfor dagsordenen på Rådsmødet vil have et geografisk fokus på Centralasien.

Rådskonklusionerne har til formål at bidrage til en mere koordineret EU-indsats på vandområdet, herunder med blik for Team Europe-tilgangen. Der henvises bl.a. til tidligere rådskonklusioner fra 2018 og 2019 med fokus på hhv. vanddiplomati samt rent drikkevand og sanitet. Rådskonklusionerne understreger vandområdets strategiske betydning for en række områder, herunder eks. klima, ligestilling, sundhed, fødevarerikkerhed, bekæmpelse af fattigdom samt fred og stabilitet. De fremhæver også adgang til rent drikkevand og sanitet som centralt, herunder ikke mindst for piger og kvinder. Der lægges desuden op til at understrege FN's centrale rolle på vandområdet, herunder støtte til en ny særlig FN-udsending for vand, samt behovet for fælles indsats fra EU og medlemslandenes side for at bidrage til opfyldelsen af SDG6. Koblingen til natur og biodiversitet understreges ligeledes, og bl.a. naturbaserede løsninger fremhæves som særligt relevante i denne forbindelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til rådskonklusionerne. Særligt medlemslande, der har omfattende udviklingsengagementer på vandområdet, har prioriteret sagen højt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning generelt er, at vandområdet står centralt for EU's eksterne relationer, herunder ikke mindst ift. klima, fødevarer, ligestilling samt fred og sikkerhed. Regeringen har prioriteret vandområdet som en del af udviklingspolitikken, herunder særligt styrket fokus på klimatilpasning.

Regeringen støtter generelt op om et styrket fokus på fælles EU-indsatser på vandområdet og finder det særligt vigtigt, at de kommet de fattigste og mest klimasårbare lande til gode.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Udkast til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af partnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og medlemmerne af Organisationen af stater i Afrika, Caribien og Stillehavet (OACSS) på den anden side

KOM dok foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Det slovenske EU-formandskab stiler mod, at Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) i februar 2022 skal vedtage en afgørelse om EU's undertegnelse og midlertidig anvendelse af en ny partnerskabsaftale mellem EU, EU's medlemslande og OACSS-landene. Der er lagt op til en såkaldt blandet aftale, som også skal undertegnes og ratificeres individuelt af EU's medlemslande. Selve undertegnelsen forventes at kunne finde sted i foråret 2022 således, at den nye partnerskabsaftale med enkelte undtagelser kan bringes midlertidigt i anvendelse pr. 1. juli 2022.

2. Baggrund

Det slovenske formandskab har fremlagt forslag til rådsafgørelse om undertegnelse og midlertidig anvendelse af en ny partnerskabsaftale mellem EU, EU's medlemslande og 79 lande i Afrika, Caribien og Stillehavet, organiseret i Organisationen af Stater i Afrika, Caribien og Stillehavet (OACSS), hidtidigt kendt som AVS-landene. Den nye partnerskabsaftale skal afløse Cotonou-aftalen, som har dannet ramme for samarbejdet siden 2000. I rådsafgørelsen lægges op til, at den nye partnerskabsaftale indgås som en blandet aftale, hvilket indebærer, at samtlige EU-medlemsstater skal ratificere aftalen, inden den kan træde i kraft. Der lægges i rådsafgørelsen samtidig op til, at de dele af aftalen, der henhører under Unionens kompetence, bringes midlertidigt i anvendelse indtil alle ratifikationsprocedurer er tilendebragt, og den samlede aftale kan træde endeligt i kraft. De dele af aftalen, som er undtaget fra midlertidig anvendelse omhandler nationale forhold, sikkerhedspolitik, organiseret kriminalitet og finansielle ydelser. Aftalen vil få fuld anvendelse, når alle EU-medlemslande og to tredjedele af OACSS-lande har ratificeret aftalen.

Forhandlingerne om en ny og moderniseret partnerskabsaftale blev indledt i september 2018. Aftaleteksten for den nye partnerskabsaftale blev paraferet af EU-kommissær Jutta Urpilainen og OACSS-landenes chefforhandler, Togos udenrigsminister Robert Dussey, den 15. april 2021, hvilket markerede afslutningen på forhandlingerne. Danmark vurderer at aftaleteksten ligger inden for det aftalte forhandlingsmandat fra Rådet til Kommissionen.

3. Formål og indhold

Afgørelsen om EUs undertegnelse og midlertidige anvendelse af den nye partnerskabsaftale vil bringe det moderniserede samarbejde tættere på fuldbyrdet implementering, hvilket dog forudsætter, at alle parter til aftalen afslutter deres respektive interne procedurer for så vidt angår underskrift og ratifikation.

Den nye partnerskabsaftale sigter mod et ambitiøst og styrket politisk partnerskab mellem EU, EUs medlemslande og medlemmerne af OACSS. Det overordnede formål er skabe gensidige fremskridt inden for områder af fælles interesse.

Med den nye aftales opbygning i et fælles fundament samt tre regionsspecifikke protokoller tilstræber man en mere skræddersyet tilgang, der tager højde for regionernes særlige karakteristika og befolkningernes behov i landene i henholdsvis Afrika, Caribien og Stillehavet. Det fælles fundaments principper er gældende for alle de involverede lande. Aftalens afsnit omhandler generelle bestemmelser, strategiske prioriteter (menneskerettigheder og demokrati, fred og sikkerhed, social og menneskelig udvikling, økonomisk udvikling og vækst, miljø og klimaforandringer, migration og mobilitet), globale alliancer og internationalt samarbejde, samarbejdsformer og implementering, samt institutionelt rammeværk. Hertil kommer to specifikke annekser, der vedrører henholdsvis tilbagetagelse og Den europæiske Investeringsbanks operationer. Aftalen sigter mod at kunne adressere de næste årtiers udfordringer og sætter fokus på globale løsninger på globale udfordringer. Således er målet, at den nye aftale desuden skal være instrumentel i forhold til at fremme 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål. Desuden er den i overensstemmelse med den nye europæiske konsensus om udvikling, og støtter den globale strategi for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP'en).

I forhold til Cotonou-aftalen indeholder den nye aftale fremskridt særligt i forhold til bestemmelserne om menneskerettigheder, god regeringsførelse, fred og sikkerhed, klima og miljø samt ikke mindst SRSR og migration. Aftalen indeholder således et stærkt afsnit om klimaforandringer og bæredygtig udvikling, der fordrer til, at parterne bidrager til implementeringen af Paris-aftalen. Desuden lykkedes det i slutfasen af forhandlingerne at sikre, at seksuelle rettigheder er blevet en del af aftalen under det fælles fundament. Et andet resultat af særlig relevans er aftalens styrkede fokus på migration, hvor aftalen ligesom i Cotonou-aftalen indeholder en klar accept af den internationale forpligtelse til tilbagetagelse af egne statsborgere uden lovligt ophold. Hertil er parterne som noget nyt blevet enige om specifikke og omfattende retningslinjer for opfyldelsen af forpligtelsen. Dette blev opnået bl.a. gennem en betydelig politisk indsats fra dansk side. Dertil kommer forpligtelserne i forhold til at adressere årsagerne til irregulær migration, skabe bedre muligheder for regulær migration gennem bl.a. transparente procedurer for at opnå ret til at arbejde eller studere samt modarbejde grænseoverskridende kriminalitet og menneskesmugling gennem øget informationsudveksling. Parterne nåede også til enighed om at sikre sammenhængen og komplementariteten mellem Afrika-Protokollen og det kontinentale samarbejde mellem EU og Den Afrikanske Union (AU). Den strategiske og politiske retning fra AU-EU-topmøderne samt relaterede erklæringer skal således tages i betragtning i gennemførelsen af denne protokol.

Såfremt en aftalepart ikke overholder forpligtelserne i aftalen, indeholder den som hidtil procedurer for igangsættelse af konsultationer mellem parterne. Varige uoverensstemmelser kan i sidste ende føre til suspendering af hele eller dele af aftalen for de overtrædende parter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet opfordrer i en beslutning vedtaget den 4. oktober 2016 om fremtiden for forbindelserne mellem ACP-landene og EU post-2020 til, at 2030-dagsordenen og verdensmålene sættes i centrum for det fremtidige samarbejde. Der opfordres til, at samarbejdet fremadrettet bør udformes, så det fastholder de dele af det nuværende regelværk, der er af universel karakter inden for en overordnet fælles retslig bindende ramme. Denne udtalelse blev fastholdt af Parlamentets komite for udvikling d. 28. november 2019. Europa-Parlamentets godkendelse af aftalen er nødvendig for EU's tiltrædelse til aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen har isoleret set ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Den kommende partnerskabsaftale vil udstikke rammen for samarbejdet mellem EU og OACSS-landene, hvorunder visse af de indsats, der finansieres gennem EU's instrument for naboskab, udviklingsamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI), er inkluderet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel enighed om aftaleteksten for partnerskabsaftalen. Formandskabets oplæg til de dele af aftalen, der kan bringes midlertidigt i anvendelse med forventet virkning fra juli 2022 er delt til konsultation med OACSS-forhandlerne. Fra visse EU-medlemslandes side har der under forhandlingerne været udtrykt skepsis omkring visse elementer af aftalen, herunder bl.a. vedrørende SRSR og migration. Det kan på nuværende tidspunkt ikke udelukkes, at denne skepsis kan få indvirkning på den nationale ratificeringsproces i disse lande.

Kommissionen har i de afsluttende drøftelser om aftalens juridiske karakter fastholdt, at aftalen efter Kommissionens opfattelse burde have været indgået af EU alene uden medlemsstaterne (dvs. som en såkaldt EU-only-aftale og ikke en blandet aftale). Det skyldes, at alle dele af aftalen efter Kommissionens opfattelse henhører under Unionens kompetence.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er tilfreds med den foreslåede aftale og hilser dermed fremgang i processen mod vedtagelse af aftalen velkommen. Danmarks prioriteter i forhold til forhandlingsmandatet var at sikre en balanceret og moderne aftale, som kunne fungere som en effektiv måde at imødegå fremtidens udfordringer på, herunder i forhold til vigtige spørgsmål for Danmark såsom menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse samt ikke mindst migration og gensidig forpligtigelse i forhold til tilbagemtagelse af egne borgere. Den nye aftale sikrer det fremtidige partnerskab med OACSS-landene og udvider desuden samarbejdet i forhold til tidligere på en række strategiske prioriteter til begge parter fordel.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 16. marts 2018 til forhandlingsoplæg.